

unesco

Vlaamse Commissie

Jaarverslag Vlaamse Unesco Commissie 2021

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft in 2003 de Vlaamse Unesco Commissie opgericht met als opdracht de doelstellingen van Unesco zo breed mogelijk ingang te doen vinden in Vlaanderen, met aandacht voor een sterke betrokkenheid in Unesco-programma's. De Commissie heeft daarenboven een voorlichtings- en adviestaak.

In 2021 organiseerde de Commissie een succesvolle Unesco-trefdag en een webinar over de Unesco-richtlijn over Historische Stedelijke Landschappen. Er is advies voorbereid over onderwijsbeleid en advies geleverd aan kandidaat-Unesco-gebieden evenals voor de band met het Vlaamse Parken beleid. Verder zijn er nieuwe publicaties en video's gerealiseerd. Tot slot is er een nieuw samenwerkingsprotocol met het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken afgesloten.

1. Achtergrond

Unesco is opgericht in 1946 in een wereld die pas een van de meest verwoestende conflicten uit de geschiedenis achter de rug had. De organisatie ontstond dan ook uit de gedachte: "Omdat oorlogen beginnen in de hoofden van mensen, moeten we in de hoofden van mensen vrede opbouwen". Deze centrale zin uit de oprichtingsakte van Unesco bundelt haar ganse opdracht: vrede opbouwen en bestendigen door samenwerking op de gebieden van onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie. Die missie is na vijfenzeventig jaar nog steeds brandend actueel.

Unesco is de enige organisatie binnen de Verenigde Naties (VN) die werkt met een systeem van 'nationale commissies' om de band te versterken tussen enerzijds de VN-organisatie en anderzijds overheden, middenveld, instellingen, netwerken en experts gericht op onderwijs, wetenschap en cultuur binnen de betrokken Unesco-lidstaat.

De nationale Unesco commissies vormen de aanspreekpunten die Unesco als organisatie kunnen helpen bij de oriëntering en de ontwikkeling van haar programma's. De commissie in een lidstaat ondersteunt naast Unesco ook de eigen overheden en het middenveld met adviesverlening over de Unesco-materies. Ten slotte kan de commissie zelf initiatieven nemen om de doelstellingen van Unesco in eigen land te helpen realiseren.

In België zijn er omwille van de staatsstructuur twee Unesco commissies: de Vlaamse Unesco Commissie (VUC), opgericht in 2003, en de Commission belge francophone et germanophone pour l'UNESCO (CBFGU), opgericht in 2006. De VUC moet jaarlijks een verslag voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het document dat hier voorligt is het jaarverslag voor 2021.

2. Organisatie

2.1. Samenstelling

De VUC bestaat sinds eind 2019 uit de volgende twalf stemgerechtigde leden, onder wie vijf ambtelijke en zeven niet-ambtelijke leden:

- 1) Prof. dr. Marc Vervenne (voorzitter – KU Leuven)
- 2) Mevr. Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter – Werkplaats Immaterieel Erfgoed)
- 3) Mevr. Sanghmitra Bhutani (LEVL)
- 4) Dr. Ann-Katrien Lescrauwaet (VLIZ)
- 5) Dhr. Ruben Plees (kabinet minister Crevits)
- 6) Dhr. Sven Rooms (VVOB)
- 7) Prof. dr. Annick Schramme (Universiteit Antwerpen)
- 8) Mevr. Vera Ameels (Agentschap Onroerend Erfgoed)
- 9) Dhr. Geert Leemans (Departement Onderwijs & Vorming)
- 10) Mevr. Liesbet Servranckx (Departement Cultuur, Jeugd, & Media)
- 11) Mevr. Caroline Uyttendaele (Departement Cultuur, Jeugd & Media)
- 12) Dhr. Gert Verreet (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie)

Het oprichtingsbesluit van de VUC voorziet eveneens in drie raadgevende leden:

- 1) de algemeen secretaris van de VUC
 - Dhr. Lukas Van Damme
- 2) een vertegenwoordiger van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
 - Dhr. Freddy Evens
- 3) een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid
 - Mevr. Aurélie Vermeir

Om haar werk te versterken, doet de VUC ook een beroep op adviserende leden die (zonder stemrecht) deelnemen aan de vergaderingen op basis van hun expertise:

- 1) Dhr. Marino Bultinck (Unesco Platform Vlaanderen vzw)
- 2) Dhr. Stijn Dhert (ASPnet coördinator)
- 3) Dhr. Robert Missotten (voormalig Unesco ambtenaar)
- 4) Mevr. Kaat Lambrechts (VUC jongerenvertegenwoordiger)
- 5) Dhr. Thomas Dirven - vanaf oktober 2020 (VUC jongerenvertegenwoordiger)

Het Dagelijks Bestuur van de VUC bestaat uit de voorzitter, de vicevoorzitter en de algemeen secretaris.

2.2. Vergaderingen

2.2.1. Commissievergaderingen

In 2021 zijn vier formele plenaire commissievergaderingen georganiseerd:

- 1) 16 maart – digitaal
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Sanghmitra Bhutani, Marino Bultinck, Stijn Dhert, Thomas Dirven, Freddy Evens, Kaat Lambrechts, Geert Leemans, Ann-Katrien Lescauwaet, Bob Missotten, Ruben Plees, Sven Rooms, Annick Schramme, Liesbet Servranckx, Caroline Uyttendaele, Aurélie Vermeir, Gert Verreet en Tom van de Velde.
- 2) 17 juni – digitaal
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Marino Bultinck, Freddy Evens, Ann-Katrien Lescauwaet, Bob Missotten, Ruben Plees, Annick Schramme, Gert Verreet en Tom Van de Velde
- 3) 16 september – Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), te Oostende
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Sanghmitra Bhutani, Marino Bultinck, Stijn Dhert, Kaat Lambrechts, Geert Leemans, Ann-Katrien Lescauwaet, Bob Missotten, Liesbet Servranckx en Aurélie Vermeir
- 4) 7 december – digitaal
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Marino Bultinck, Stijn Follet, Geert Leemans, Sven Rooms, Bob Missotten, Gert Verreet en Caroline Uyttendaele

2.2.2. Werkgroepvergaderingen

De werkgroep voor de begeleiding en beoordeling van kandidaturen voor Unesco Biosfeergebieden en Geoparken is samengesteld uit zowel commissieleden als vertegenwoordigers van bevoegde administraties en experts:

- 1) Mevr. Vera Ameels (Agentschap Onroerend Erfgoed) – commissielid
- 2) Dhr. Gert Verreet (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie) – commissielid
- 3) Dhr. Robert Missotten (voormalig Unesco ambtenaar) – commissielid
- 4) Dhr. Lukas Van Damme (algemeen secretaris VUC) – commissielid
- 5) Dhr. Dries Desloover (Agentschap Natuur en Bos)
- 6) Dhr. Jan Bastiaens (Agentschap Onroerend Erfgoed)
- 7) Dr. Steven Vanonckelen (Departement Omgeving)
- 8) Dr. Jasper Verhaegen (Departement Omgeving)
- 9) Dr. Sophie Verheyden (Belgische Geologische Dienst - BELSPO)

10) Dr. Hilde Eggermont (Biodiversiteitsplatform - BELSPO)

11) Dr. Iris Steen (Vlaams Overleg Regionale Landschappen)

De werkgroep kwam digitaal samen op 3 juni. Daarnaast volgde er nog overleg met de verschillende werkgroepleden in functie van aparte dossiers.

Bovenop de doorlopende afstemmingen per mail, kwam het dagelijks bestuur in 2021 vier maal digitaal samen: op 14 januari, 24 juni, 20 september en 7 december.

2.3. Budget

De VUC beschikt over een budget van €55.000 vanuit de begroting voor het Buitenlands Beleid; dat toegekende budget is volledig besteed. Daar bovenop is er voor een bedrag van €4.800,40 aan bijkomende facturen vergoed vanuit de begroting voor het Buitenlands Beleid. Het totaalbedrag van de uitgaven in 2021 betreft dus €59.800,40.

De voornaamste uitgave in 2021 betreft de omvangrijke opdracht voor het realiseren van een videoreeks over elk Vlaams erfgoed met een Unesco-erkenning. Daarnaast zijn op het vlak van externe communicatie nieuwe brochures 'Vlaanderen in Unesco' en 'Flanders at UNESCO' gepubliceerd, bijkomende banners en eventvlaggen besteld, en een update van de huisstijl en aanpassingen aan de website doorgevoerd. De organisatie van de Unesco-trefdag was een andere belangrijke uitgavenpost, met vooral cateringuitgaven en conferentiemateriaal. De VUC staat tevens in voor de ondersteuning van Vlaamse Unesco-netwerken en -actoren. Dit vertaalde zich in 2021 in bijdragen aan de werking van het ASPnet, aan Unesco Platform Vlaanderen, en aan het secretariaat voor de Werelderfgoedserie Europese Beukenbossen. Voorts ondersteunde de VUC wederom 'Difference Day – World Press Freedom Day' en het Afrika Film Festival, evenals Wakker voor Vrede. Tot slot restte nog een beperkt bedrag voor de varia- en werkingskosten van de Commissie zelf. De verschillende activiteiten waarin de VUC heeft geïnvesteerd, worden in het volgende hoofdstuk in detail voorgesteld.

Omschrijving	Uitgaven
Ondersteuning Unesco-netwerken en initiatieven partners	8 080,42 €
ASPnet – Unesco-scholen	574,30 €
Werelderfgoedbeheerders Europese Beukenbossen	1 909,20 €
Afrika Film Festival (VUC prijs, filmrechten en ondertiteling)	2 700,00 €
Difference Day	1 000,00 €
Wakker voor Vrede	1 896,92 €
Commissie activiteiten	8 657,88 €
Unesco-trefdag	8 535,43 €
Webinar 'Unesco Aanbeveling Historische Stedelijke Landschappen'	122,45 €
Externe Communicatie	42 615,84 €
Website & huisstijl	4 755,01 €
Communicatiemateriaal (brochures, banners, ...)	5 913,20 €
Videoreeks Vlaams Unesco-erfgoed	31 947,63 €
Werking en varia	446,26 €
Commissiewerking	356,30 €
Varia	89,96 €
TOTAAL	59.800,40 €

2.4. Secretariaat

Het secretariaat van de VUC is ingebed in het Vlaams Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Voor een goede afstemming en verstandhouding tussen beide entiteiten bestaat er een samenwerkingsprotocol, dat een afsprakenkader bevat tussen beide entiteiten, met wederzijdse engagementen.

Dat samenwerkingsprotocol tussen de VUC en het departement is vernieuwd in december 2021. Het vervangt het voorgaande protocol uit 2017. Het protocol is geactualiseerd, waarbij ook generieke passages zijn geschrapt en vervangen door meer precieze modaliteiten en referenties.

De voornaamste wijziging betreft de instemming met het ter beschikking stellen door het departement van niet alleen een beleidsmedewerker die de functie van algemeen secretaris van de VUC (minstens halftijds) opneemt, maar ook een bijkomende (minstens halftijdse) secretariaatsmedewerker. Daarnaast staat het departement garant voor de administratieve afhandeling van financiële dossiers en van zendingen voor de VUC. Ten slotte kan het departement ook reguliere ondersteuning bieden op het vlak van onder meer logistiek, evenementen en communicatie, zoals deze verleend wordt aan teams binnen het departement.

3. Activiteiten

3.1. Onderwijs

3.1.1. Unesco Associated Schools Network (ASPnet)

In 2021 telt het ASPnet tweeëndertig Unesco-scholen in Vlaanderen en Brussel.

Ook in 2021 is de werking van het scholennetwerk sterk getroffen door de COVID-19 pandemie, zodat noodgedwongen is afgezien van de geplande 'Model Unesco' voor middelbare scholieren en er digitale alternatieven opgezet zijn voor de reguliere fysieke bijeenkomsten:

- 1) 19 maart – digitaal
 - De lerarenopleiding van de Arteveldehogeschool Gent verzorgde de bijeenkomst met betrokkenheid van leerlingen die konden kiezen voor een nieuwe Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling als thema voor het schooljaar 2021-2022. De keuze viel op Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 3: Goede Gezondheid en Welzijn
- 2) 20 mei – digitaal
 - Op de laatste bijeenkomst van het schooljaar wisselden de scholen hun ervaringen en werking uit. De traditionele posters waren vervangen door videoclipps die het werk van de school rond Duurzame Ontwikkelingsdoelen weergeven.

3) 14 oktober – Brussel

- Op de eerste sessie van het schooljaar 2021-2022 stonden er presentaties op het programma over Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 3: Goede Gezondheid en Welzijn, en is interactief gewerkt aan de onderwerpen die men het komende schooljaar graag wenst te belichten, met het oog op een concrete impact in de scholen.

4) 2 december – digitaal

- Vlaams Instituut Gezond Leven vzw bracht presentaties en discussie op gang over hoe je met mentale gezondheid aan de slag kan op school.

Voor de organisatie van het netwerk is een coördinatiegroep actief met vier scholen-vertegenwoordigers (Rembert Jonckheere, Dima Bou Mosleh, Bert Reyns en Jeroen Van der Auwera), drie VUC-leden (Geert Leemans, Sanghmitra Bhutani en de algemeen secretaris), Ruth Lamotte (Departement Onderwijs en Vorming), Noor Van Orshoven (Kruit) en Stijn Dhert als coördinator. De coördinatiegroep kwam vijf keer (14/1, 4/5, 14/6, 22/9, 8/11) samen in 2021.

In het schooljaar 2019-2020 startte het ASPnet een samenwerking op met Kruit (het vroegere 'Kleur bekennen') met het oog op een verdere professionalisering van het ASPnet-scholennetwerk. De samenwerking is ook voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 voortgezet, met oog voor inhoudelijke en organisatorische omkadering voor de verschillende bijeenkomsten. De VUC blijft instaan voor de financiële ondersteuning en voor de website/pagina's.

Stijn Dhert en Mieke Van Ingelghem (UCLL, lid van het ASPnet) werken daarenboven actief samen met de internationale ASPnet coördinatie aan de ontwikkeling van het 'ASPnet Teacher Education Institutes (TEI) Change Initiative', met een 'Global Meeting' en verschillende wereldwijde webinars. Het doel van dit initiatief is het creëren van een internationale 'community of practice' van ASPnet lerarenopleidingen. Stijn Dhert was co-auteur van het bijhorende rapport 'Joint 2021 Invitation' en Mieke Van Ingelghem heeft een cruciale rol gespeeld bij het project '*Joint Change Experiment between Belgium, Finland, Japan, the Philippines, Tanzania, Zambia: Teaching Together Global Citizenship 4 Sustainable Development (GC4SD)*'.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/unesco-scholen>

<https://aspnet.unesco.org/en-us/PublishingImages/Pages/change-initiative-ASPnet-Teacher-Education-Training/joint-invitation.pdf>

3.1.2. Leerstoelen

In 2021 is een aanvraag ingediend voor een nieuwe Unesco-leerstoel aan een Vlaamse hogere onderwijsinstelling: de Leerstoel 'Open Water Science and Education' aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), met leerstoelhouder Prof. Dr. Ann van Griensven. De professor is inmiddels ook voorzitter van het Belgische comité voor het Intergouvernementeel Hydrologisch Programma (IHP) van Unesco.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/unesco-leerstoelen>

3.1.3. Jongerenwerking

Jongerenvertegenwoordigers Thomas Dirven (als 'junior') en Kaat Lambrechts (als 'senior') namen aan verschillende online Unesco-evenementen deel. Thomas Dirven kreeg echter de kans om in de Verenigde Staten te studeren tijdens het academiejaar 2021-2022, waardoor hij de jongerenwerking niet meer kon ondersteunen. Samen met de pandemie heeft dit ertoe geleid dat de jongerenwerking in 2021 minder activiteiten heeft kunnen ontplooien. Thomas Dirven zou midden 2022 weer aansluiten (als senior), en Kaat Lambrechts zal dan worden vervangen door een junior jongerenvertegenwoordiger. Er is besloten om in 2022 een nieuwe jongerenvertegenwoordiger aan te trekken voor een meerjarige periode, in plaats van twee jaar.

Met steun vanuit het Flanders Trainee Programme hebben in 2021 acht jongeren stage kunnen lopen bij Unesco.

3.1.4. Cultuureducatie

Begin 2021 is bijzondere aandacht uitgegaan naar cultuureducatie, mede door de nauwe samenwerking met CANON Cultuurcel. Zo zijn er op unesco-vlaanderen.be linken gelegd naar cultuurkuur.be en staan op cultuurkuur.be meer aanduidingen van Unesco-erfgoed, om zo educatie over Unesco-erfgoed extra in de verf te zetten.

Met erfgoed als centraal thema op de Dag van de Cultuureducatie op 11 maart, namen de vicevoorzitter, Stijn Dhert en Rembert Jonckheere als sprekers deel aan verschillende sessies die op het programma stonden.

3.2. Cultuur en informatie

3.2.1. Webinar Historische Stedelijke Landschappen

De VUC heeft op 4 mei samen met ICOMOS Vlaanderen-Brussel een webinar georganiseerd over de Unesco Aanbeveling over Historische Stedelijke Landschappen (Historic Urban Landscapes – HUL). Vlaamse en vooral internationale sprekers lichtten het theoretische kader en de praktijk toe van deze interessante aanbeveling, waarvoor een tachtigtal geïnteresseerden hadden ingeschreven.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-de-kijker/evenementen/historic-urban-landscapes-webinar>

3.2.2. Werelderfgoedbeheerders Europese Beukenbossen

De beheerders van de 94 componenten van de Werelderfgoedserie 'oude en ongerepte beukenbossen in de Karpaten en andere regio's in Europa' verzamelden voor hun jaarlijks overleg in Brussel van 15 tot 19 november. Er stond onder meer een bezoek aan het Zoniënwoud (onderdeel van de Werelderfgoedserie) op het programma in aanwezigheid van Vlaams minister van Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele. De VUC droeg bij aan de ontvangst door het aanbieden van een diner voor de meer dan 40 gasten uit 20 verschillende Europese landen op 17 november te Brussel, in aanwezigheid van de algemeen secretaris.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-de-kijker/nieuws/europees-gezelschap-van-bosbeheerders-verkent-het-zonienwoud>

3.2.3. Afrika Film Festival

Sinds enkele jaren reikt de VUC aan een documentaire op het Afrika Film Festival (AFF) de AFF VUC Prijs uit, waarvoor in 2021 vijf films zijn genomineerd voor het thema mensenrechten. Met de prijs dekt het AFF de verdere distributiekosten van de winnende film. De jury (commissievoorzitter Marc Vervenne, commissieleden Annick Schramme en Freddy Evens, en cineaste Rosine Mbakam) koos voor de prent 'School of Hope' van cineast Mohamed El Aboudi over de komst van een school en een leerkracht binnen een rurale gemeenschap in het hoge Atlasplateau in Marokko. De film sluit opvallend goed aan bij Unesco's inzet voor het recht op kwalitatief onderwijs voor iedereen wereldwijd.

Bovendien is er beslist om naast de gebruikelijke VUC-prijs, ook nog steun aan het AFF en de filmmakers te verlenen door het dekken van vertaal- en ondertitelingskosten (Nederlands) voor zowel 'School of Hope' als voor een tweede genomineerde AFF-documentaire: 'Servidão'. Beide films worden beschikbaar gesteld op de website van de VUC.

<https://afrikafilmfestival.be/awards/prize-of-the-flemish-commission-for-unesco>

3.2.4. Difference Day

Met 'Difference Day' willen de organisatoren op de jaarlijkse Werelddag van de Persvrijheid (3 mei) de rol en het belang van de persvrijheid als essentieel onderdeel van de vrijheid van meningsuiting in de kijker plaatsen. 'Difference Day' wordt georganiseerd onder de stuwende bezieling van VUB-rector Caroline Pauwels en met de internationale patronage van Unesco. De VUC levert een bijdrage in de kosten, gelet op het belang van de pers als vierde macht, met haar rol als venster op de wereld en als onmisbare schakel in de democratische samenleving.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/themas/communicatie>
<https://www.differenceday.com/>

3.3. Wetenschap

3.3.1. Kandidaten Geopark

Op 2 maart 2021 heeft de secretaris samen met een Nederlandse collega contact gehad met initiatiefnemers om mogelijk het grensoverschrijdende 'Krijtland' als kandidaat-geopark te ontwikkelen. Het gaat om de mergelstreek in Zuid-Limburg, rond Riemst, Tongeren, Voeren en Maastricht. Dit dossier is nog niet rijp en vereist nog veel overleg tussen de lokale partners.

De kandidatuur voor Geopark 'Schelde Delta' is daarentegen al in een vergevorderd stadium, waarbij men voorzag om in het najaar van 2021 een formele kandidatuur in te dienen bij Unesco. De voorbereiding van dit grote Vlaams-Nederlandse geopark vergt ook een afstemming tussen de Vlaamse en Nederlandse Unesco Commissies, evenals het Nederlandse

Geoparken Forum. Zo vond er onderlinge afstemming tussen de commissies plaats op 1 maart en 9 november, en voor overleg met Schelde Delta op 23 maart, 20 mei en 5 oktober. Commissielid Robert Missotten neemt bovendien deel aan vergaderingen van het Nederlandse Geoparken Forum waardoor een goede afstemming is verzekerd. De commissies stemden eind juni in met een steunbrief voor de kandidatuur met het oog op indiening in het najaar van 2021. In oktober bleek echter dat het dossier nog onvoldoende was uitgewerkt waardoor is beslist om de kandidatuur pas in 2022 in te dienen. De secretaris verzorgde een presentatie op het partnerberaad van Schelde Delta op 6 december met een stand van zaken en de rol van de Unesco-commissies bij het dossier.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/geoparken-en-biosfeergebieden>
<https://www.schelledelta.eu/>

3.3.2. Kandidaat Biosfeergebied

Het Vlaams-Nederlandse grenspark 'Kempen~Broek' wil als Unesco Biosfeergebied erkend worden en bereidt daarvoor een kandidatuur voor. Op 21 januari, 9 maart en 13 april vond hiervoor overleg plaats met projectleider Erwin Christis (Regionaal Landschap Hoge Kempen en Maasland) met vertegenwoordigers van de Vlaamse en Nederlandse Unesco Commissies, experts en betrokken ambtenaren. Het gebied op de Vlaams-Nederlandse grens heeft de nodige vorderingen gemaakt, maar besliste uiteindelijk om niet in 2021, maar in 2022 een kandidatuur bij Unesco in te dienen.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/geoparken-en-biosfeergebieden>
<https://kempenbroekunesco.eu/>

3.3.3. Unesco-gebieden bij Vlaamse Parken

De Vlaamse Regering voert een nieuw beleid met de oprichting van nieuwe Nationale Parken en Landschapsparken, waarbij ook Unesco-gebieden onder de koepelterm 'Vlaamse Parken' zijn gevat. Landschappen in Vlaanderen met een Unesco-erkenning, zoals Werelderfgoedsites en toekomstige Biosfeergebieden en Geoparken, zullen op die manier betrokken worden in het bredere landschaps- en parkenbeleid. De VUC vraagt daarbij aandacht voor een inbedding en wisselwerking tussen Unesco-gebieden enerzijds en Nationale Parken en Landschapsparken anderzijds, mogelijkheid tot subsidies en decretale verankering van Unesco-gebieden, en gemeenschappelijke communicatie en promotie van Vlaamse Parken, Unesco-gebieden inclusief.

De Commissie (met name de algemeen secretaris Lukas Van Damme en commissielid Vera Ameels) – met advies vanuit de werkgroep Biosfeergebieden en Geoparken – heeft overleg gepleegd met het kabinet van minister Demir op 6 januari en met de projectleiders bij ANB en VLM voor Nationale Parken en Landschapsparken op 3 maart en 5 juli. De VUC heeft tevens geadviseerd met betrekking tot de passages over Unesco-gebieden tijdens juridisch overleg op 5 oktober en 3 december voor het nieuwe decreet over Algemene Landschapszorg en Vlaamse Parken. Daarnaast vond overleg plaats met Toerisme Vlaanderen op 18 mei om meer duiding te geven over Unesco-gebieden, met het oog op toekomstige communicatie en promotie van Vlaamse Parken.

De Commissie heeft voorts steunbrieven ondertekend voor de kandidatuurstelling van Scheldevallei, Brabantse Wouden en Kempen~Broek als Nationaal - of Landschapspark, gezien de betrokkenheid van die gebieden bij respectievelijk kandidaat Unesco Geopark Schelde Delta, Unesco Werelderfgoedsite Zoniënwoud, en kandidaat Unesco Biosfeergebied Kempen~Broek

<https://www.natuurenbos.be/vlaamseparken>

3.4. Sector-overschrijdende initiatieven

3.4.1. Unesco-trefdag

Na annulering van de editie in 2020 en uitstel van het voorjaar naar het najaar, kon de Unesco-trefdag in 2021 doorgaan op 14 oktober te Brussel, in het Herman Teirlinck gebouw van de Vlaamse overheid. Het evenement ontving 200 deelnemers, met inachtneming van de vereiste corona-maatregelen.

In de voormiddag vond er een algemene informatiesessie plaats met presentaties over het werk van Unesco, evenals parallelle vergaderingen van verschillende met Unesco verbonden netwerken en organisaties (zoals ASPnet, ICOMOS Vlaanderen-Brussel, Belgian Blue Shield Committee, het Observatorium van de Belgische Biercultuur, VLIZ en het Belgisch IHP-comité).

In de namiddag gingen twee maal vier parallelle sessies door. De eerste reeks langere sessies hadden als thema's 'Omgaan met koloniaal verleden', 'Unesco-gebieden in Vlaanderen', 'Burgerwetenschap: hoe kunnen wij bijdragen aan onderzoek?' en 'Informeel leren: hoe steek ik iets op buiten de klas?'. De tweede reeks kortere sessies gingen over 'Vlaamse en Europese Unesco-projecten', 'Unesco, Artificiële Intelligentie en Open Science', 'Unesco en erfgoed' en 'Unesco en klimaatsverandering'. Er is afgesloten met een netwerkdrink.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-de-kijker/evenementen/unesco-trefdag-2021>

3.4.2. Wakker voor vrede

Unesco is vooral een organisatie die duurzame vrede wil mogelijk maken. De VUC ondersteunt daarom waardevolle vredesinitiatieven in Vlaanderen. 'Wakker voor Vrede' is actief in de Westhoek en kreeg steun voor hun campagne #iklaatjenietlos en het initiatief voor vredeszuilen in de eindejaarsperiode van 2020. De VUC financierde het drukwerk van postkaartjes en materiaal voor de vredeszuilen. Op de zuilen stond het woord 'vrede' in twaalf talen (Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans, Pools, Roemeens, Bulgaars, Arabisch, Chinees, Latijn en Esperanto), als bakens van verbinding.

<https://vredeswakeslangemark.be/>

4. Communicatie en vertegenwoordiging

4.1. Website

De nieuwe gemeenschappelijke website van de VUC en het Unesco Platform Vlaanderen (UPV), met als domeinnaam unesco-vlaanderen.be is in september 2020 gelanceerd, en in de loop van 2021 verder aangevuld en bijgesteld.

De viertalige portaalsite van de Belgische Unesco Commissies unesco.be is tijdens de campagne voor de Belgische kandidatuur voor het Werelderfgoedcomité aangevuld met de campagnenota. Daarna volgde een meertalig felicitatiefilmpje ter ere van 75 jaar Unesco.

4.2. Nieuwsbrief

Sinds 2019 brengt de Commissie een tweemaandelijks nieuwsbrief uit via het Mailchimp platform. In 2021 zijn wederom zes nieuwsbrieven uitgestuurd, met aandacht voor Unesco-actualiteit die vooral verband houdt met het werk van de Commissie en/of een band heeft met Vlaanderen.

4.3. Brochures Vlaanderen & Unesco

In 2021 is werk gemaakt van de publicatie van Nederlandstalige en Engelstalige brochures over de Vlaamse betrokkenheid bij Unesco in de voorbije tien jaar. In de Nederlandstalige versie 'Vlaanderen in Unesco' zijn Vlamingen die nauw betrokken zijn bij of voor Unesco werken extra in de kijker gezet. In de Engelstalige editie 'Flanders at Unesco' - gericht op internationale partners en donors - ligt de focus meer op de verschillende projecten gefinancierd vanuit de Vlaamse Unesco Trustfondsen. De publicaties zijn aangeboden aan de deelnemers van de Unesco-trefdag en digitaal op de website beschikbaar gesteld.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/vlaanderen-steunt-unesco>

4.4. Video's

De voornaamste investering in 2021 betreft de opdracht aan filmmaakster Pien van Grinsven om video's te maken van elk Vlaams erfgoed met een Unesco-erkenning: zowel Werelderfgoedsites en documentair erfgoed ingeschreven op het Register van Memory of the World, als immaterieel cultureel erfgoed.

Daarnaast zijn video's gerealiseerd over de Unesco-leerstoel Eremologie aan de UGent, over de Vlaamse Unesco Commissie zelf, en een gelukwens ter gelegenheid van 75 jaar Unesco:

- 75 jaar Unesco: <https://www.youtube.com/watch?v=gxvUkTx-8bM>
- Voorstelling VUC: <https://www.youtube.com/watch?v=gjNPlIQPJNQ>
- Leerstoel Eremologie: <https://www.youtube.com/watch?v=s-af4OgBtY8>

De Unesco-scholen hebben videoclips gemaakt over hun werking rond de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Met dat materiaal heeft Rembert Jonckheere, lid van de ASPnet-

coördinatiegroep, video's in het Nederlands en het Engels samengesteld die ASPnet Vlaanderen belichten:

- ASPnet Vlaanderen <https://www.youtube.com/watch?v=IJ11p-x0BqA>
- ASPnet Flanders <https://www.youtube.com/watch?v=QSmEzSgt7Jc>

4.5. Sociale media

De VUC was tot dusver niet actief op sociale media. Om dit op een doordachte manier aan te vatten is een begeleidingstraject met communicatiebureau RCA opgestart, met deelname van Unesco Platform Vlaanderen (UPV) dat momenteel wel een Facebook- en Twitter-account beheert. Op 26 maart, 21 & 22 april, 20 september en 1 december gingen er begeleidingssessies door gericht op een verbetering van de website, het bepalen van potentiële doelgroepen en kanalen, en het vorm geven aan sociale media planning.

4.6. Interviews en pers

In 2021 waren de perscontacten met betrekking tot Unesco-materies beperkt. Er is wel informatie geboden voor de Unesco-erfgoed rapportages van tv-programma 'Vlaanderen Vakantieland': <https://www.vlaanderenvakantieland.be/artikel/werelderfgoed-vlaanderen>

De vicevoorzitter werd ook geïnterviewd als juryvoorzitster in het kader van de 'Jeonju International Awards for Promoting Intangible Cultural Heritage': <https://www.youtube.com/watch?v=v4smWVaKR2w>

4.7. Deelname van commissieleden aan evenementen

Naast de aanwezigheid op activiteiten die de VUC zelf organiseerde of ondersteunde, namen in 2021 verschillende commissieleden deel aan andere relevante evenementen of overlegmomenten die verbonden zijn aan Unesco-materies: Hieronder volgt een overzicht van de voornaamste deelnames die nog niet bij specifieke activiteiten zijn aangestipt:

- Feest van de Moedertaal – evenement Ambassade van Bangladesh in België
 - Voorzitter – 21 februari, Borgerhout & digitaal (toespraak)
- Interregionale Bijeenkomst Nationale Unesco-commissies
 - Algemeen secretaris – 22-25 februari, digitaal
 - Algemeen secretaris – 8 november, digitaal
- Overleg ICOMOS Vlaanderen-Brussel
 - Algemeen secretaris – 25 februari
- Dag van de Cultuureducatie
 - Vicevoorzitter, Stijn Dhert, Rembert Jonckheere als sprekers – 11 maart, digitaal / Gent
- Unesco training: periodieke rapportering over de 2003 Conventie
 - Vicevoorzitter – maart t/m mei, vervolgsessies op 2 juni en 11 oktober, digitaal (als facilitator)
- Overleg stad Roeselare (potentiële kandidaat Unesco Creative Stad)
 - Algemeen secretaris – 29 maart, digitaal
- Overleg Memory of the World programma

- Algemeen secretaris – 31 maart en 22 april, digitaal
- Overleg UNRIC
 - Algemeen secretaris – 27 april, digitaal
- Webinar Vlaamse Parken
 - Algemeen secretaris, Vera Ameels – 30 april, digitaal
- Bijeenkomst middenveld voor rapportage over 2005 Conventie Culturele Diversiteit
 - Vicevoorzitter, algemeen secretaris, Annick Schramme, Liesbet Servranckx – 5 mei, digitaal
- Voorzittersoverleg Vlaamse en Nederlandse Unesco Commissies
 - Voorzitter, algemeen secretaris – 6 mei, digitaal
 - Voorzitter, vicevoorzitter, algemeen secretaris – 8 juni, digitaal
- Overleg Unesco Wereldconferentie Hoger Onderwijs
 - Algemeen secretaris, Geert Leemans – 7 mei, digitaal
- Colloquium JIAPICH 'Jeonju International Awards for Promoting Intangible Cultural Heritage'
 - Vicevoorzitter – 13 mei, digitaal
- Overleg Herita
 - Algemeen secretaris – 28 mei en 14 juli, digitaal
- Consultatie Wereldconferentie Hoger Onderwijs overleg
 - Algemeen secretaris, Geert Leemans – 31 mei, digitaal
- Global Meeting – Change Initiative UNESCO ASPnet
 - Stijn Dhert – 31 mei – 4 juni, digitaal
 - evenals 15-tal voorbereidingsvergaderingen in de periode februari – mei
- Jury JIAPICH 'Jeonju International Awards for Promoting Intangible Cultural Heritage'
 - Vicevoorzitter – 14 en 26 juni, digitaal
- Overleg kandidaat Unesco-leerstoelhouder Lukas Pairon
 - Voorzitter, algemeen secretaris – 28 juni, digitaal
- Open Werkgroep van de 2003 Conventie voor Reflectie op de Unesco Lijsten
 - Vicevoorzitter – 8-9 juli en 9-10 september, digitaal
- Overleg jongerenvertegenwoordigers
 - Algemeen secretaris, Kaat Lambrechts, Thomas Dirven – 11 augustus, Brussel
- Overleg Unesco-leerstoelhouder Bouwen aan Duurzame Vrede
 - Algemeen secretaris – 30 september, digitaal
- Bozar 'Meet the Writer': Blaise Ndala – kolonisering en dekolonisering
 - Voorzitter – 6 oktober, Brussel
- Jury L'Oréal – Unesco 'For Women in Science' beurzen
 - Voorzitter – 19 oktober, Brussel
- Plechtige installatie van de nieuwe charterkamer van de Oude Leuvense Universiteit
 - Voorzitter – 10 november, Leuven (toespraak)
- Filmpremière Misha
 - Voorzitter – 12 november, Gent
- Opening Session 16th UNA Belgium Flanders Interuniversity Model United Nations
 - Freddy Evens - 2 december, digitaal (toespraak)
- Overleg Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (secretaris-generaal)
 - Voorzitter, vicevoorzitter, algemeen secretaris, Freddy Evens – 7 december, digitaal
- Overleg Blauwe Schild comité

- Algemeen secretaris – 8 december, digitaal
- Overleg met Departement Cultuur, Jeugd en Media over evaluatie Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed
 - Voorzitter, algemeen secretaris, Annick Schramme, Vera Ameels – 9 december, digitaal
- Intergouvernementeel Comité van de Unesco 2003 Conventie
 - Vicevoorzitter – 13-18 december, digitaal
- Overleg Unesco Platform Vlaanderen
 - Voorzitter, algemeen secretaris – 22 december, digitaal

5. Advies en patroenschap

5.1. Participatie expertcommissie Unesco-voordracht immaterieel erfgoed

Begin 2021 heeft de Vlaamse minister van Cultuur Jambon op basis van het advies dat de VUC in 2020 heeft geleverd een expertcommissie samengesteld voor de opvolging van de Unesco's 2003 conventie en de daarmee gepaard gaande selectie van een Vlaams dossier voor voordracht bij Unesco. Voor de VUC zijn commissielid Vera Ameels en voorzitter Marc Vervenne aangesteld als lid van de commissie. De expertcommissie is op 18 maart, 7 april, 19 april, 23 april, en 2 mei samengekomen om de ingediende dossiers te bespreken en een kandidaat voor Unesco-erkenning te selecteren. De Vlaamse minister van Cultuur Jambon heeft het voorstel van de expertcommissie gevolgd om te kiezen voor de Geelse gezinsverpleging.

5.2. Voorbereiding Advies Educatie voor Duurzame Ontwikkeling

Unesco bracht in 2021 met de Verklaring van Berlijn een nieuw impuls aan het beleid rond Educatie voor Duurzame Ontwikkeling met oog voor meer transformatief leren. Verschillende commissieleden, onder meer Geert Leemans, de voorzitter, de vicevoorzitter en Stijn Dhert, schreven hierover een artikel in Torb – Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid, waarin aandacht uitgaat naar de implementatie in Vlaanderen. Op basis van deze bijdrage bereidde de Commissie een eerste ontwerp van advies voor over het onderwerp dat in 2022 zal worden uitgebracht.

<https://en.unesco.org/sites/default/files/esdfor2030-berlin-declaration-en.pdf>

5.3. Voorbereiding advies Volwasseneneducatie

De Unesco-leerstoel Volwasseneneducatie aan de VUB heeft in het voorjaar 2021 een advies uitgebracht over de volwasseneneducatie in Nederland, in samenwerking met de Nederlandse Unesco Commissie. Eind 2021 is tijdens overleg met leerstoelhouder Maurice de Greef op 30 september en 16 december bekeken hoe er ook een relevant advies over volwasseneneducatie in Vlaanderen kan worden gepubliceerd door de Unesco-leerstoel en de Vlaamse Unesco Commissie. Er is gepland om in september 2022 een gezamenlijk advies uit te brengen, met oog voor de huidige stand van zaken en verbeterpunten binnen een internationaal vergelijkingskader.

[https://www.vub.be/leerstoel/unesco-volwasseneducatie#unesco-leerstoel-\(nl\)](https://www.vub.be/leerstoel/unesco-volwasseneducatie#unesco-leerstoel-(nl))

5.4. Consultatie projectselectie FUT & FUST

In het voorjaar van 2021 had een gelijklopend selectieproces plaats voor nieuwe Unesco-projecten gefinancierd vanuit het Flanders Unesco Trustfund (FUT) en het Flanders Unesco Science Trustfund (FUST). De commissieleden werden bevraagd voor advies voor de verschillende projectvoorstellen, waaronder 1 FUT-voorstel, 2 gemengde FUT/FUST voorstellen en 3 FUST projecten.

5.5. Voordrachten

De VUC heeft een schakel- en voordrachtfunctie ten aanzien van Unesco bij kandidaturen voor prijzen, beurzen en aanvragen voor projectsteun.

Zo ondersteunde de Commissie de kandidatuur van de Vlaamse vzw Comundos voor de 2021 Unesco-Japan Prijs voor Duurzame Ontwikkeling. De prijs ging uiteindelijk naar initiatieven uit Ghana, Palestina en Peru.

Samen met de Franstalige zustercommissie en de federale wetenschapsadministratie BELSPO werd een aanbeveling opgemaakt voor het CEBioS programma (Capacities for Biodiversity and Sustainable Development) voor de 2021 Unesco-Sultan Qaboos Prijs voor milieubescherming. De prijs ging uiteindelijk naar een universiteit in Costa Rica en een Maleisisch onderzoeksinstituut.

In 2021 is de VUC niet aangezocht voor steun voor kandidaturen voor het Participatieprogramma van Unesco.

De Commissie steunde tot slot de kandidatuur van Roeselare als Creatieve Stad voor Gastronomie. Helaas is de stad niet weerhouden in Unesco's eindselectie.

<https://en.unesco.org/prize-esd>

<https://en.unesco.org/mab/awards/sultan-qaboos>

<http://www.unesco.org/new/en/member-states/mscontent/participation-programme/>

<https://en.unesco.org/creative-cities/home>

5.6. Patronage

Voor tijdelijke evenementen die derden organiseren en die verbonden zijn aan Unesco's doelstellingen en activiteiten, kan Unesco haar patronage verlenen aan initiatieven met een internationaal karakter en de VUC voor initiatieven waarvan de weerklank vooral tot Vlaanderen is beperkt. De VUC kan zelfstandig beslissen over evenementen waar ze haar eigen patronaat aan toebedeelt. Voor aanvragen die gericht zijn aan het hoofdkwartier van Unesco moet de VUC ook een positief advies meesturen.

Patroonschapsvoordrachten bij Unesco:

- Difference Day 2021
 - Net zoals in de voorgaande jaren is een voordracht ingediend voor de patronage door Unesco voor Difference Day in 2021, die werd toegezegd.

Patroonschap van de VUC:

- Internationale Moedertaaldag
 - Partnerwerking organisatie Internationale Moedertaaldag – Borgerhout, 21 februari
- Eléonor vzw
 - CD en podcast lancering op Wereldpoëziedag met projecten geïnspireerd door het werk van de Nederlandse schrijver J.J. Slauerhoff, met muzikale stijlen vanuit verschillende landen – 19-21 maart
